

Releaseplan RGBZ

Inleiding

Het RGBZ bestaat sinds 2010 en is de opvolger van het GFO-zaken uit 2004. Op basis van RGBZ 1.0 is StUF-ZKN 3.10 gemaakt. De combinatie RGBZ/StUF-ZKN is een essentieel onderdeel van het zaakgericht werken, een concept dat de laatste jaren een enorme vlucht heeft genomen. Niet alleen gemeenten, maar ook andere overheidspartijen adopteren de methodiek. Meerdere leveranciers bieden inmiddels software die het zaakgericht werken ondersteunen. RGBZ is belangrijke input bij de ontwikkeling van deze software. Ongeveer tegelijkertijd met het RGBZ is de Zaak Type Catalogus ingevoerd (ZTC). Ook deze vormt een belangrijk onderdeel van het zaakgericht werken. Op dit moment zijn er een aantal belangrijke trends en ontwikkelingen in het zaakgericht werken, zoals:

- de bredere adoptie,
- een aantal jaren ervaring met implementaties,
- de aankomende ZTC 2.0,
- ontwikkelingen op gebied van archivering en klantcontact,

Dit was de aanleiding om in 2012 de werkgroep RGBZ te starten met als doel te bekijken welke aanpassingen er nodig waren aan het RGBZ. In de expertgroep informatiemodellen van februari 2013 is het verandervoorstel RGBZ vastgesteld. Dit verandervoorstel is het resultaat dat is opgeleverd door de werkgroep RGBZ. Met het vaststellen van het verandervoorstel is echter een nieuwe versie van het RGBZ (2.0) nog geen feit. Het releasebeleid van de StUF-standaard vereist namelijk dat er binnen 3 maanden na het in gebruik nemen van een nieuwe versie van RGBZ een nieuwe versie van StUF-ZKN uitkomt. Een dergelijke release heeft direct impact op vele zaaksystemen/zakenmagazijnen, heeft indirect impact op alle andere applicaties die hieraan gekoppeld zijn en heeft consequenties voor andere StUF-sectormodellen en voor koppelvlakken die van StUF-ZKN zijn afgeleid, zoals het Zaak-DMS-koppelvlak. Het is daarom van belang een release van RGBZ niet op zich zelf te zien maar te bekijken in zijn context en daarmee te komen tot een releaseplan dat op breed draagvlak kan rekenen bij gemeenten, leveranciers en andere gebruikers die het zaakgericht werken toepassen. Het doel van dit document is om te dienen als eerste voorstel voor een dergelijke release en te dienen als discussie stuk voor de besluitvorming rond de release met alle belanghebbenden. We doen dit door eerst de afhankelijkheden in kaart te brengen, vervolgens aan te geven wat de afwegingen voor een release volgens KING zouden moeten zijn en tot slot mogelijke scenario's voor de release te presenteren.

Afhankelijkheden

Het RGBZ kent een heel aantal directe en indirecte afhankelijkheden. Ze worden hier kort beschreven

StUF-ZKN

Zoals in de inleiding al aangegeven is er een directe afhankelijkheid tussen RGBZ en StUF-ZKN. Binnen 3 maanden na het in gebruik nemen van een nieuwe versie van RGBZ geldt dat er ook een nieuwe versie van StUF-ZKN dient te komen. Indirect volgt hier ook een afhankelijkheid met de StUF onderlaag. Immers StUF-ZKN zelf is gebaseerd op een StUF onderlaag. Momenteel hebben StUF 2.04 en 3.01 onderlagen de status in gebruik. StUF 2.04 kent nog geen horizontale sectormodellen en bevat ondersteuning voor zaakgericht werken op basis van GFO-zkn. StUF 3.01 kent wel horizontale sectormodellen, StUF-ZKN 3.10 gebaseerd op RGBZ 1.0 is hier één van. Er wordt inmiddels ook gewerkt aan een concept onderlaag 3.02. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze ook horizontale sectormodellen kent. Het uitbrengen van een nieuwe onderlaag brengt ook de eis met zich mee dat op basis van deze onderlaag de horizontale sectormodellen op basis van de in gebruik zijnde versie van RSGB en RGBZ worden gemaakt. Dit staat beschreven in het StUF beheer model.

Samengevat:

- Een nieuwe versie van StUF-ZKN wordt gebaseerd op een onderlaag met status in gebruik
- Er komt een nieuwe StUF onderlaag aan, wanneer deze de status “in gebruik” krijgt dient op basis van deze onderlaag ook een nieuwe versie van StUF-ZKN gemaakt te worden.

ZTC

Het informatiemodel van de zaaktypecatalogus kent een overlap met het RGBZ. In de huidige situatie is het RGBZ 1.0 nog leidend en kopieert de ZTC de overlappende gegevens uit RGBZ 1.0. Het is echter wenselijk dat het ZTC-informatiemodel leidend is voor deze gegevens en dat het RGBZ verwijst naar het informatiemodel ZTC. Dit houdt in dat er een drietal zaken moet gebeuren:

- het huidige informatiemodel ZTC moet in lijn gebracht worden met het wijzigingsvoorstel RGBZ.
- Het RGBZ moet gaan verwijzen naar het informatiemodel ZTC
- StUF-ZKN moet gaan verwijzen naar StUF-ZTC

De inschatting is dat deze wijzigingen op informatiemodelniveau geen invloed hebben op de nu gaande zijnde verstufing van de ZTC naar StUF-ZTC. Op structuuraspecten is bij de opzet van het informatiemodel ZTC al rekening gehouden met het wijzigingsvoorstel RGBZ. De wijzigingen blijven beperkt tot aspecten van het informatiemodel die in de verstufing geen rol spelen.

RSGB

Het RGBZ verwijst naar objecten uit het RSGB. Een zaak kan via Zaakobject gekoppeld zijn aan een object uit het RSGB en is via Rol en Betrokkene gekoppeld aan Subjecten uit het RSGB. Het positioneringsdocument RSGB RGBZ, vastgesteld in de regiegroep van april 2013, stelt dat RGBZ ook landelijk gebruikt kan worden terwijl het RSGB een gemeentelijk model is. Gezien deze positionering is een afhankelijkheid van het RSGB in het RGBZ minder wenselijk voor landelijk gebruik. Indien mogelijk zal het RGBZ aangepast moeten worden om voor landelijk gebruik zaken aan basisregistratie-objecten te kunnen koppelen. Er wordt ondertussen gewerkt aan versie 3.0 van het RSGB dat onder meer gevolgen heeft voor BRP-, NHR-, BRK- en BGT-objecten in het RSGB.

Wanneer versie 3.0 af is zal de koppeling van het RGBZ aan RSGB-3.0-objecten wellicht aangepast moeten worden, al dan niet in samenhang met het 'ont-RSGBen'.

Samengevat:

- Op korte termijn moet de overlap tussen RGBZ en ZTC aangepast worden
- Op de langere termijn moet de overlap tussen RGBZ en RSGB (3.0) aangepast worden

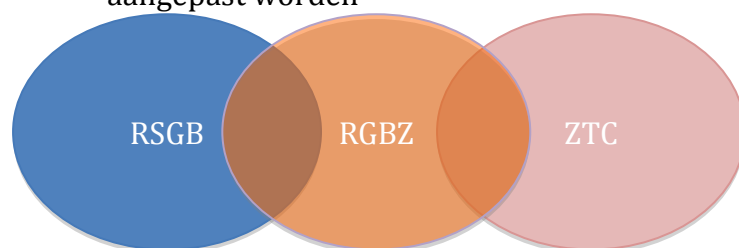

Figure 0-1 Overlap tussen de informatiemodellen

Sector modellen & koppelvlakken

Een aantal sectormodellen maakt gebruik van StUF-ZKN: StUF-LVO, StUF-EF, StUF-Riha, StUF-HV en StUF-AFS. Het vaststellen en verstuffen van een nieuwe versie van RGBZ en StUF-ZKN houdt in dat volgende versies van deze sectormodellen hier op aangepast kunnen gaan worden. Dit zal niet meteen hoeven aangezien StUF-ZKN 3.10 nog steeds ondersteund wordt en alle genoemde sectormodellen hier gebruik van maken. Echter bij een volgende update van StUF-ZKN zal 3.10 uit support vallen dus het is in het belang van de sectormodellen om over te gaan naar de nieuwe versie.

Het (bijna) vastgestelde koppelvlak ZK-DMS is gebaseerd op en een aanscherping van StUF-ZKN 3.10. Dit bevat derhalve eveneens als StUF-ZKN 3.10 de lacune v.w.b. samengestelde documenten die in samenhang met de volgende versie van StUF-ZKN hersteld moet worden. Net als de sectormodellen zal dit koppelvlak in een volgende release over moeten gaan naar de nieuwe versie van StUF-ZKN.

Samengevat

- Sectormodellen en koppelvlakken kunnen in hun eigen tempo aangepast worden aan het nieuwe RGBZ en StUF-ZKN

Afwegingen

De belangrijkste keuze die gemaakt moet worden is er één tussen stabiliteit en modernisering. Bij te weinig stabiliteit, veel elkaar opvolgende releases, is het risico groot dat gemeenten niet meegaan met het implementeren van een release, leveranciers stemmen hun eigen releaseplanning daar op af, te veel verandering is moeilijk te verkopen. Gedeeltelijk speelt het een rol dat de uitrol van iedere release geld kost, dus veel releases kost meer. Voorts zijn gemeenten ingesteld op het idee dat ze een applicatie neerzetten en dat deze voor 4-5 jaar af is.

Daar staat tegenover dat het volgen van ontwikkelingen en het in praktijk brengen van geleerde lessen van belang is om een standaard relevant te houden.

Het inzetten en doorvoeren van veranderingen kost echter ook tijd. Er zijn een flink aantal stappen te doorlopen met elk doorlooptijd:

- de nieuwe versie van RGBZ wordt vastgesteld,
- een nieuwe versie van StUF-ZKN wordt afgeleid van het vernieuwde RGBZ,
- de nieuwe versie van StUF-ZKN wordt vastgesteld,
- de leveranciers implementeren de nieuwe versie van StUF-ZKN in software,
- gemeenten schaffen de nieuwe versies van software aan,
- gemeenten nemen software in gebruik (integratie in bestaande applicatie landschap).

Dus al zijn we met de huidige versie van StUF-ZKN nog maar net bij de laatste stap beland, kan het verstandig zijn om op tijd de volgende cyclus in te zetten.

Als we de volgende cyclus nu inzetten zullen we met name op vlak van de communicatie helderheid moeten scheppen naar gemeenten. Het is veilig om nu te investeren in de huidige versie, leg daar de nadruk op in de communicatie. Houdt de discussie over nieuwe versies zoveel mogelijk binnen de expert en regiegroep.

In de voorgaande sectie zijn een heel aantal afhankelijkheden genoemd. Een aantal daarvan, zoals een nieuwe versie van de StUF-onderlaag en RSGB 3.0, hebben wel een planning maar de realisatie daarvan ligt nog meerdere maanden in de toekomst. Wachten totdat zeker is dat deze producten gereed zijn is het inbrengen van extra onzekerheid. Bij het maken van een releaseplan kunnen we daarom het beste onderscheid maken in scenario's die direct ingezet kunnen worden en opties voor vervolg in de nabije toekomst.

Scenario's

Onderstaande tabel geeft nog eens overzichtelijk weer welke afhankelijkheden we onderkennen

Informatie-model	Afhankelijk van	Maakt gebruik van	Harmonisatie nodig met	Externe afhankelijkheden
RGBZ 1.0	RSGB 2.0			StUF-LVO, StUF-EF, StUF Riha, StUF-HV, StUF-AFS
ZTC 2.0 (bijna) in gebruik		RGBZ 1.0 (grotendeels)	Van RGBZ 1.0 naar RGBZ 2.0 (wijzigingsvoorstel)	

RGBZ 2.0 (wijzigings- voorstel)	RSGB 2.0 Op termijn RSGB 3.0		ZTC 2.0	
---------------------------------------	------------------------------------	--	---------	--

De uitgangssituatie die we hanteren op StUF gebied ziet er als volgt uit :

	binnengemeentelijk		
onderlaag	2.04	3.01	3.x/4.0
StUF-ZTC	nvt	3.10	nvt
StUF-ZKN	2.04	3.10	nvt
StUF-BG	2.04	3.10	nvt

Om het overzicht te bewaren zal deze tabel bij ieder scenario herhaald worden met de aanpassingen die dat scenario teweeg brengt.

Korte termijn scenario

Vanuit informatiemodellen is het onderstaande scenario direct in te zetten:

- Harmoniseren ZTC 2.0 met wijzigingen RGBZ : resultaat = ZTC 2.1
Dit heeft geen gevolgen voor StUF-ZTC net zoals de overgang van ERD naar UML geen gevolgen heeft gehad voor StUF-ZKN en StUF-BG
- RGBZ 2.0 (i.o.) afhankelijk maken van ZTC 2.1 : resultaat = RGBZ 2.0
- Vaststellen RGBZ 2.0 en verstuffen

Inschatting is dat RGBZ 2.0 begin 2014 kan worden vastgesteld en dat daarna de verstuffing kan gaan beginnen. Dit houdt in dat er een versie 3.20 van StUF-ZKN komt op basis van de StUF 3.01 onderlaag. De support op ZKN binnen StUF 2.04 komt te vervallen, maar het reeds breed toegepaste StUF-ZKN 3.10 blijft gesupport.

onderlaag	2.04	3.01	3.x/4.0
StUF-ZTC	nvt	3.10	nvt
StUF-ZKN	nvt	3.10&3.20	nvt
StUF-BG	2.04	3.10	nvt

De inschatting is dat de verstuffing een half jaar nodig heeft voordat deze is afgerond en vastgesteld kan worden.

Vervolgens kunnen leveranciers starten met inbouwen in software. De ervaring leert dat het een jaar kan duren voordat dit is gebeurd, waarna de software nog in gebruik genomen dient te worden bij gemeenten.

Vervolg scenario's

Vervolgscenario voor de nabije toekomst heeft een aantal onzekerheden en vraagt ook mogelijk aanpassingen aan het StUF beheer model. Hieronder wordt een tweetal scenarios voor de nabije toekomst geschetst met aangegeven wat hiervoor de randvoorwaarden zijn.

Scenario bij beschikbaar komen verandervoorstel RSGB 3.0:

- RGBZ 2.0 afhankelijk maken van RSGB 3.0; resultaat = RGBZ 2.1
- RGBZ 2.1 (i.o.) onafhankelijk maken van RSGB resultaat = RGBZ 2.1
- Vaststellen RGBZ 2.1, RSGB 3.0 en verstuffen

Dit levert op een minor release voor StUF-ZKN te weten 3.21 maar ook een nieuwe versie van StUF-BG 3.20.

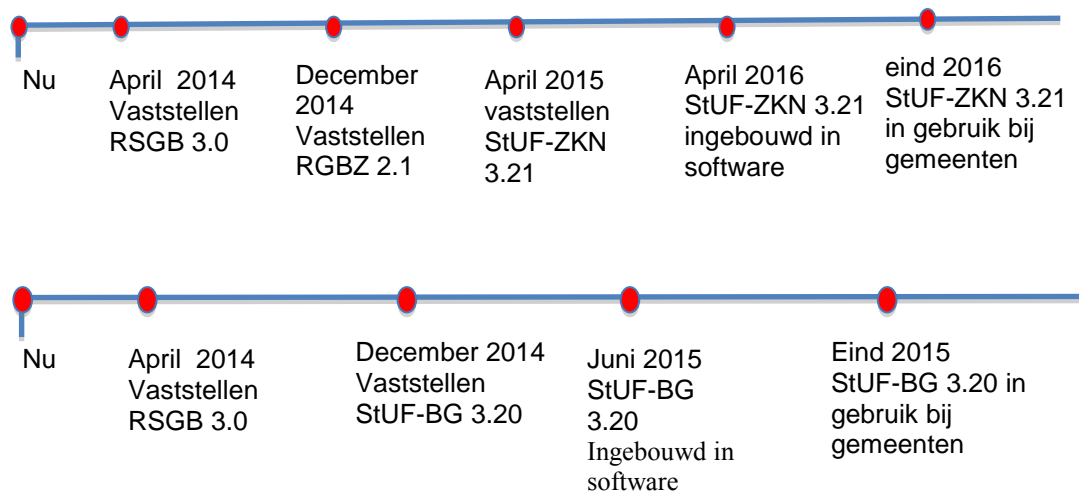
Met deze minor release wordt het RGBZ en StUF-ZKN meer toekomst bestendig, het wordt geschikt voor het verwijzen naar objecten in nieuwe of vernieuwde basisregistraties zowel binnen het gemeentelijk domein als voor gebruik buiten het gemeentelijk domein.

Gevolg van de release van een nieuwe versie van RSGB en StUF-BG 3.20 is dat support voor BG binnen StUF 2.04 komt te vervallen.

Het releasebeleid voor minor releases bestaat nog niet. Nu zou een minor release van StUF-ZKN 3.21 er toe leiden dat StUF-ZKN 3.10 uit support valt. Dit lijkt weinig aantrekkelijk. Alternatief is of om toe te staan dat er meerdere minor releases in support blijven hetgeen een zwaardere beheerlast is. Ander alternatief is dat in dit geval StUF-ZKN 3.20 uit beheer valt. In het laatste geval behandelen we minor releases als een soort grote patch. Een minor release is dan een patch waarmee duidelijk wordt aangegeven dat er een wijziging in de functionaliteit is.

onderlaag	2.04	3.01	3.x/4.0
StUF-ZTC	nvt	3.10	nvt
StUF-ZKN	nvt	3.20/3.21	nvt
StUF-BG	nvt	3.10/3.20	nvt

Deze release zal iets verder in de toekomst liggen hieronder worden tijdslijnen geschetst met een indicatie van hoe die zou kunnen verlopen voor RGBZ 2.1/StUF-ZKN3.21 en voor RSGB 3.0/StUF-BG 3.20

Scenario bij het beschikbaar komen van de nieuwe StUF onderlaag:

- RGBZ verstuffen op basis van nieuwe onderlaag
- Vaststellen StUF-ZKN 4.10
- ZTC verstuffen op basis van nieuwe onderlaag
- Vaststellen StUF-ZTC 4.10
- RSGB verstuffen op basis van nieuwe onderlaag
- Vaststellen StUF-BG 4.10

Bij dit scenario spelen een aantal afwegingen:

- Is de nieuwe versie van RSGB al beschikbaar om als basis te dienen voor de verstuffing? Dit is een belangrijke randvoorwaarde om over te gaan op verstuffing van het RSGB. Immers een nieuwe StUF-BG uitbrengen op basis van een oude RSGB lijkt vrij zinloos.
- Daarnaast speelt het issue van de stabiliteit. De noodzaak voor een nieuwe onderlaag zit hem in eerste instantie met name in de communicatie met ketenpartners zoals basisregistraties. Binnengemeentelijk is er nog een groot nut bij StUF 3, er wordt op dit moment een grote set aan verscherpte en verdiepte standaarden op basis van StUF 3 ontwikkeld door operatie NUP. Het is voor gemeenten mogelijk een brug te ver om meteen voor binnengemeentelijk verkeer over te gaan op de volgende StUF onderlaag. Voor communicatie met bijvoorbeeld de mGBA of LV-WOZ is er echter geen ontkomen aan.

Voorstel in dit scenario is om een splitsing te maken in werkingsgebied tussen binnengemeentelijk en ketens. Waarbij als eerste alleen de ketencommunicatie over gaat naar StUF 4. Daarbij is het in eerste instantie ontbreken van StUF-BG op basis van StUF 4 ook geen belemmering. Dit vereist echter mogelijk aanpassing van het StUF beheermodel: Het beheer model moet onderscheid in werkingsgebieden mogelijk maken

	binnengemeentelijk			ketens		
onderlaag	2.04	3.01	3.x/4.0	2.04	3.01	3.x/4.0
StUF-ZTC	nvt	3.10	nvt	nvt	3.10	4.10

StUF-ZKN	nvt	3.20/3.21	nvt	nvt	3.20/3.21	4.10
StUF-BG	nvt	3.10/3.20	nvt	nvt	3.10/3.20	4.10

Conclusie

Op korte termijn (begin 2014) kan gestart worden met het vaststellen van RGBZ 2.0 en het verstuffen hiervan tot een nieuwe StUF-ZKN 3.20. De gevolgen hiervan zijn beperkt. Support op zaken binnen StUF 2.04 vervalt. Dit wordt echter weinig gebruikt. Daarnaast zullen een aantal sectormodellen op termijn over moeten naar de nieuwe versie. Gezien de lange doorlooptijd van het daadwerkelijk in gebruik nemen door gemeenten van software gebaseerd op nieuwe standaarden is het een verstandige keuze om niet te wachten met het inzetten van dit scenario. Problemen zoals niet adopteren van in gebruik zijnde standaarden bij gemeenten kan ondervangen worden door de communicatie rondom de ontwikkeling beperkt te houden en richting de buitenwereld de nadruk te houden op de bestaande in gebruik zijnde standaarden.

Naar de toekomst toe willen we uiteindelijk naar een scenario toe dat er uit ziet als beschreven in onderstaande tabel waarbij zowel binnengemeentelijk als in ketens deze informatiemodellen verstufd zijn op basis van StUF 4.

Toekomst (ideaal situatie)		
informatiemodel	Afhankelijk van	Maakt gebruik van
ZTC 2.1 in gebruik		RGBZ 2.0
RGBZ 2.0/2.1 in gebruik	RSGB 3.0, ZTC 2.1	
RSGB 3.0 in gebruik		

Er zijn twee scenario's aangegeven waarmee we die weg kunnen inslaan, deze kennen echter nog meer onzekerheden en vergen nadere uitwerking, met name op het gebied van aanpassing van het StUF beheer model.

Voorstel is om in het beheermodel minor releases mogelijk te maken met als eigenschappen:

- Alleen de laatste versie van een minor release binnen een major release wordt ondersteund. Stel dat in de loop der tijd major releases 3.10 en 3.20 zijn uitgebracht en minor releases 3.11, 3.12 en 3.21 dan worden alleen 3.12 en 3.21 ondersteund als de laatste minor release.
- Minor releases worden maximaal 1x per jaar uitgebracht

Voorstel voor omgaan met werkingsgebieden is als volgt:

- Het beheermodel onderkent de werkingsgebieden binnengemeentelijk en Ketensamenwerking.
- Per werkingsgebied wordt aangegeven welke in gebruik zijnde standaard de voorkeur geniet.